

D E P L A T E v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG   25
NUMMER   6-9
MAAND   juni-sep 1996

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
A. VAN ISEGHEM
IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER
J.P. PALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

SECRETARIS
J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

REKENING
750-9109554-54
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 172 : **F. GEVAERT** : Zeewezensprokkels - 6. De schepen van de Oostende-Dover lijn tijdens W.O. II.
- blz. 184 : **J.M. BEKAERT** : Herenkledij Brutus....Boekhandel Corman (1).
- blz. 192 : **J.B. DREESEN** : Toponymie van 's Heerwoutermansambacht (XII). 26e Begin. Sinte Cathelyne-Zuidoost en Bredene-West.
- blz. 198 : **I. VAN HYFTE** : In 1930 kwamen ze niet enkel om de baden van Oostende.
- blz. 200 : 5de lijst aankopen, schenkingen en andere opnamen in inventaris 1995.

25ste JAARGANG
EEN HEUGLIJKE VERJAARDAG

SEPTEMBER - ACTIVITEIT

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's die doorgaat op

donderdag 26 september 1996 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F.Oostende, Dr. Colensstraat 6.

Onderwerp : MET MAN EN MUIS VERGAAN. EEN SCHEEPSRAMP VOOR ONZE KUST IN DE 16de EEUW

De spreker : de heer Jan PARMENTIER, licentiaat geschiedenis, assistent aan het Seminarie voor Koloniale en Overzeese geschiedenis van de Rijksuniversiteit Gent, specialist in de geschiedenis van de Oostendse Compagnie.

Voor enkele jaren ontdekte een duikersgroep, op een 10-tal mijlen voor de Zeebrugse haven een oud wrak. Na een eerste summier archiefonderzoek rees een vermoeden dat men te doen had met het wrak van het VOC-schip de "ANNA CATHARINA" dat in 1735 in die omgeving met man en muis vergaan was. Vanwege de moeilijke werkomstandigheden, veel slecht weer en zware getijstroom, kon enkel in de zomermaanden gedoken en gewerkt worden. Voor de wetenschappelijke begeleiding van dit onderzoeksproject deed men beroep op de historicus Jan PARMENTIER, specialist van de Verenigde Oostindische Compagnie en van de Oostendse Compagnie.

Naarmate het vondstenmateriaal aan de oppervlakte werd gebracht en meer gegevens in verband met de lading bekend geraakten kwam men tot het besluit dat het gevonden schip ouder was dan vermoed en uit het begin van de 16de eeuw dateerde. Hierdoor krijgt de vondst een uitzonderlijk belang want tot nog toe werden weinig schepen uit deze periode gevonden en onderzocht. Het onderzoek van het aan de oppervlakte gebracht materiaal gaat echter zeer traag door het gebrek aan archiefmateriaal met betrekking tot deze periode. Het gevonden vaartuig dateert uit de periode van de overgang van KOGGE naar HULK. Het is te vergelijken met het vaartuig dat op het schilderij van Breughel "De val van Icaros" voorkomt.

Over dit alles en met dataillering van het vondstenmateriaal aan de hand van een reeks dia's spreekt vanavond de heer Jan PARMENTIER goed gekend in onze Kring vanwege zijn vele voordrachten over de Oostendse Compagnie die hij ons in het verleden bracht.

Zoals U kunt zien eens te meer een onderwerp van onze eigen kust en dat U als Oostendse geschiedenisfanaat niet moogt missen. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet leden. Men zegge het voort.

OKTOBER I - ACTIVITEIT

Staat in het teken van de Oostendse cineast Henri STORCK.

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige kring DE PLATE dacht het goed in de loop van september en oktober 96 een bescheiden hulde te brengen aan de grote Oostendse en wereldwijd bekende cineast

Henri STORCK. Die hulde wordt ingezet halverwege september met een kleine thematentoonstelling gewijd aan leven en werk van ons geacht lid. Daarop volgt in oktober een filmvoordracht met een selectie uit zijn Oostendse filmonderwerpen.

woensdag 9 oktober 1996 om 14u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6.

Onder de titel "BEELDEN UIT HET OEUVRE VAN HENRI STORCK"

worden een reeks korte films gebracht met Oostendse onderwerpen.

Na een korte levensschets worden de films ingeleid door de heer

Patrick **VANSLAMBROUCK**, de Oostendse Storck-kenner bij uitstek

Als scenarist, cineast, regisseur en producent beoefende Henri STORCK de meest diverse filmgenres. Van documentaire reportages als "Beelden van Oostende" (1929), "De tunnelwerken onder de Schelde" (1932), "Borinage" (1933), "Koers naar het zuiden - driemaster Mercator" (1935), "De Belgen en de zee" (1954) over fictiefilms waaronder "Huis der ellende" (1937), "Het banket der smokkelaars" (1951) en "De schat van Oostende" (1956) (een jeugdfilm die diverse internationale prijzen wegkaapte) tot kunstenaarsportretten "De wereld van Paul Delvaux", "Rubens", "Herman Teirlinck", "Felix Labisse" en "Permeke". Om het kort te zeggen "60 jaar cinema, 70 films".

In 1958 doet de Internationale Wetenschappelijke Stichting op hem beroep om als producent op te treden voor "De vrijheren van het woud", een synthese van het Afrikaanse heden en verleden, een historisch document voor de latere generaties dat niet minder dan zes internationale prijzen kreeg.

Oostendenaar Henri STORCK is tegelijk pionier en scheppend kunstenaar, voorvechter en zuivere esteet van de zevende kunst. Een ander Oostendenaar Raoul SERVAIS getuigt over hem : "Met ongeveer dezelfde ambities, in dezelfde stad opgegroeid tussen dezelfde vrienden maar met een generatie verschil. Hoe kan het anders dat Henri STORCK voor mij steeds een begrip is geweest; bijna synoniem voor 'film'".

Henri STORCK werd op 5 september 1907 te Oostende geboren uit een familie van handelaars en zeelui. Als Oostendenaar is hij sedert jaren een trouw lid van "De Plate". 1997 wordt voor hem een belangrijk jaar en met onze bescheiden inzet brengen wij een eerste steentje aan tot de viering die volgend jaar zal plaats vinden.

Wij hopen U talrijk aanwezig te zien op deze namiddagseance van zijn films met Oostendse onderwerpen. De beste manier om beter kennis te maken met een buitengewoon mens en een rasecht Oostendenaar. Rendez-vous op 9 oktober en elk zegge het voort.

J.B. DREESEN

door Ferdinand GEVAERT

**DE SCHEPEN VAN DE OOSTENDE -
DOVER LIJN TIJDENS W.O. II**Een bijdrage tot de geschiedenis van de 150-jarige veerdienst
Oostende Groot-Brittanië

Na de geslaagde raid (1) op Bruneval op 27-28 februari 1942 waarbij na een overval op een Duits radarstation onderdelen van de apparatuur naar Engeland werden overgebracht voor onderzoek door Britse wetenschappers en technici, werd de Prins Albert nog ingezet bij twee kleine aanvallen (raids) op de Noord-Franse kust in de omgeving van Boulogne en Le Touquet, respectievelijk op 22 april en 4 juli 1942. Deze twee kleinschalige commando-raids, waarbij telkens alleen de Prins Albert werd ingeschakeld, kenden weinig resultaat. Het doel van deze raids is ook niet duidelijk. Bij de tweede van deze "overvallen" drongen de overvallers door tot 500 m in het achterland waarbij ze ..... enkele monsters Duitsetelefoondraad medebrachten bij hun terugkeer naar Engeland.

Deze twee raids betekenden voor "onze" LSI's het einde van de periode waarin ze deelnamen aan de specifieke "commando-raids". Voortaan zouden ze ingezet worden bij de grote amphibische operaties, waarbij de objectieven anders kwamen te liggen dan bij de prikacties van de commando's. Een onderscheid moeten we mogelijks nog maken voor de laatste aktie van het jaar 1942 waaraan onze schepen deelnemen, de aanval op Dieppe. Wat het werkelijk objectief, of doel, was van deze aktie is ons niet duidelijk. Er wordt nogal eens geschreven dat het er om te doen was het nieuw ontworpen en gebouwd ontschepingsmateriaal, -technieken, -organisatie en -opleiding uit te testen in echte oorlogsomstandigheden. Het zou een dure "les" worden (indien dat de bedoeling was ?).

Op het einde van de lente van 1942 werden onze vier overige LSI 's ook overgebracht naar Zuid-Engeland om deel te nemen aan landingsoefeningen voor de opleiding van infanterie en andere troepen in het ontschepen. Dit als voorbereiding van een aanval op de Franse kust, de "Operatie Rutter", een aanval op Dieppe, gepland voor 3 juli 1942. Wegens het slechte weer, en ook vermoedelijk omdat men dacht dat de Duitsers kennis hadden van de aanval, werd hij afgeblazen.

Op 7 juli 1942 lagen de Prinses Astrid en de Prinses Josephine Charlotte ten anker vóór Yarmouth, in de Solent, de zee-engte tussen het eiland Wight en het graafschap Hampshire (Zuid-Engeland). Beiden hadden nog de Canadese infanteristen aan boord die bestemd waren voor de deelname aan de afgelaste aanval op Dieppe. Drie Foche-Wulf Fw 190 jacht-bommenwerpers flitsten op golfhoogte voorbij de Needles (het uiterste westelijke punt van het eiland Wight) en vielen de beide schepen aan met elk een bom voorzien van een ontsteking met vertragingsmechanisme (om toe te laten dat het vliegtuig na het afwerpen van de bom vrij kwam van de inslagplaats vooraleer de bom tot ontploffing kwam, om te

voorkomen dat het vliegtuig zou beschadigd worden door de ontploffing van de eigen bom).

De bom gericht naar de Prinses Astrid vloog over het schip heen en kwam in het water terecht een eind voorbij het schip. De bom gericht naar de Prinses Josephine Charlotte trof doel. Nadat de bom de huid van de opbouw doorboord had weerkaatste, door de kleine invalshoek, de bom het staalwerk van het bovenste dek, ging quasi horizontaal los doorheen de wanden van een dekhuis, de wanden van de machineschacht, door de basis van de achterste schouw om vervolgens één van de aanvalsbotten, opgehangen in de davits, te doorboren en zodoende het schip te verlaten zonder tot ontploffing te komen. De bom kwam tot ontsteking toen het reeds meters van het schip verwijderd was, waar het vervolgens in de lucht ontplofte. Er waren geen slachtoffers te betreuren doch het schip had heel wat schade opgelopen. Men kon de fantastische koers, of traject, van de bom zien door het hoofd in het gat in de scheepszijde te steken. Doorheen de opéévolgende doorboringen kon men het daglicht zien aan de andere zijde van het schip. Had de bom het schip getroffen onder een grotere hoek dan zou het binnengedrongen zijn in de machinekamer en daar tot ontploffing zijn gekomen, met het totaal verlies van het schip als gevolg. Het schip voer wat later naar een herstelwerf.

Op 18-19 augustus greep de bloedige en mislukte aanval op Dieppe plaats. Aan de landing namen acht landingsschepen deel, waaronder vier van de onze, de Prins Albert, de Prinses Astrid, de Prince Leopold en de Prince Charles. Deze waren uitgerust met zes LCA's (Landing Craft Assault) en twee LCS's (Landing Craft Support - landingsboten uitgerust met zwaardere wapens voor het verlenen van steunvuur aan de ontschepende troepen). De landing werd een ware slachting. Meer dan drieduizend Canadezen en vele Britse bemanningen van de aanvalsbotten (waaronder een Belg, de voormalige luitenant van de pakketboten, BILLET) lieten het leven (2). Bij deze miskleun van een operatie werden onze schepen niet beschadigd ("Operatie Jubilee" - oh, ironie !).

Voor de vijf LSI's brak na de catastrofe van Dieppe een rustiger tijd af, alhoewel er nog steeds landingsoefeningen werden uitgevoerd onderbroken door onderhouds- en herstelbeurten.

In mei en juni 1943 verlieten de vijf LSI's het Verenigd Koninkrijk en vaarden via Gibraltar naar Noord-Afrika om deel te nemen aan de geplande invasie van Italië. Het laatste van onze schepen, de Prince Leopold, bereikte Gibraltar slechts twee weken voor de landing op Sicilië (3).

De invasievloot werd samengebracht in de havens van Noord-Afrika en Malta. Op 8 juli 1943 vertrokken de invasieconvooien uit deze havens. Op 10 juli grepen de landingen, "Operatie Husky" op Sicilië plaats. De Prince Leopold zette Amerikaanse Rangers (de Amerikaanse tegenhangers van de Britse commando's) aan de wal te Gela (Siciliaanse zuidkust). De vier overige schepen werden ingezet in de Britse landingszone op de zuidoostkust (Avola).

De Prins Albert bracht op 13 juli een commando-eenheid naar een strand in de Golf van Agnone, dicht bij Catania (Sicilië). De commando's hadden als opdracht een belangrijke brug te veroveren achter de vijandelijke linies. De Prins Albert, onder bevel van Commander PAETE, RN, werd onderweg aangevallen door een Duitse

motortorpedoboot (S-boot, door de Engelsen E-boat genoemd). Door een snelle reactie op de brug van de Prins Albert werden de twee torpedo's afgevuurd door de S-boot ontweken en deed het schip de bijnaam "Lucky Albert" alle eer aan.

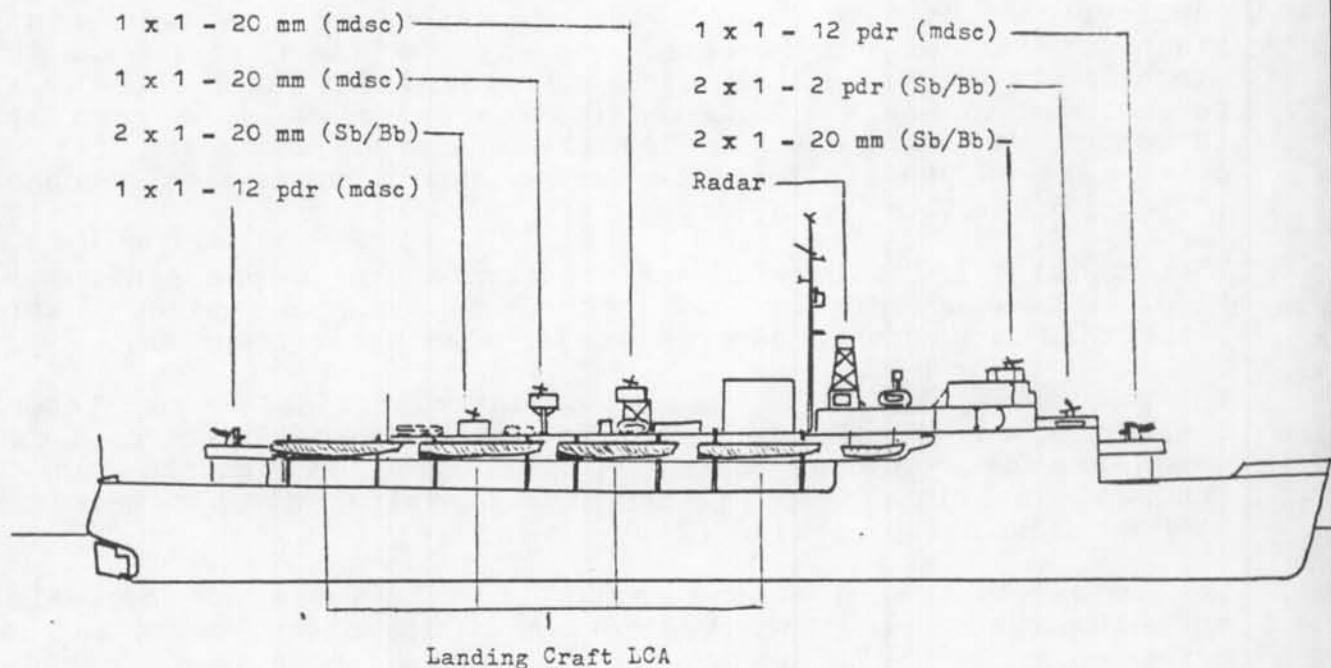
Tijdens de gevechten op Sicilië werden door onze schepen troepen naar verscheidene havens in Sicilië vervoerd o.m. naar Siracusa en Palermo.

Op 9 september 1943 werd de "Operatie Avalanche" uitgevoerd in de baai van Salerno, één van de landingen op het Iberisch schiereiland. Onze vijf LSI's namen hieraan deel. Door de Prince Leopold en Prince Charles werden Amerikaanse rangers op het strand gezet te Amalfi, de drie andere schepen werden ingezet in de Britse landingssector.

Op 11 september 1943 nam de Prince Leopold deel aan het transport van Britse troepen naar Tarente in de hiel van Italië.

Nadat de vijf schepen tot einde september 1942 ingezet werden voor het transport van troepen in het gebied van de Middellandse Zee keerden ze in oktober terug naar Groot-Brittannië, meer specifiek naar Falmouth.

Na een grote onderhoudsbeurt werden de schepen ingezet bij ontschepingsoefeningen ter voorbereiding van de grote landing op de Franse kust, de "Invasie".

H.M.S. Prince Baudouin, 1943

De Prince Baudouin had tot augustus 1941 opgelegen in een Schotse zeearm (een "firth"). Vanaf 31 augustus 1941 tot 24 januari 1943 werd het snelle motorschip door de Britten (Ministry of War Transport) gebruikt als troepentransportschip en "fast supply ship" (snel bevoorradingschip) in Noord- en West-Afrika waarbij het zelfs tot aan de Kaap voer (Zuid-Afrika). Het schip werd

H.M.S. "PRINCE BAUDOIN" L.S. 1.(S)
 GENERAL ARRANGEMENT - AS FITTED Nov. 1943.
 SCALE: - 1/200.

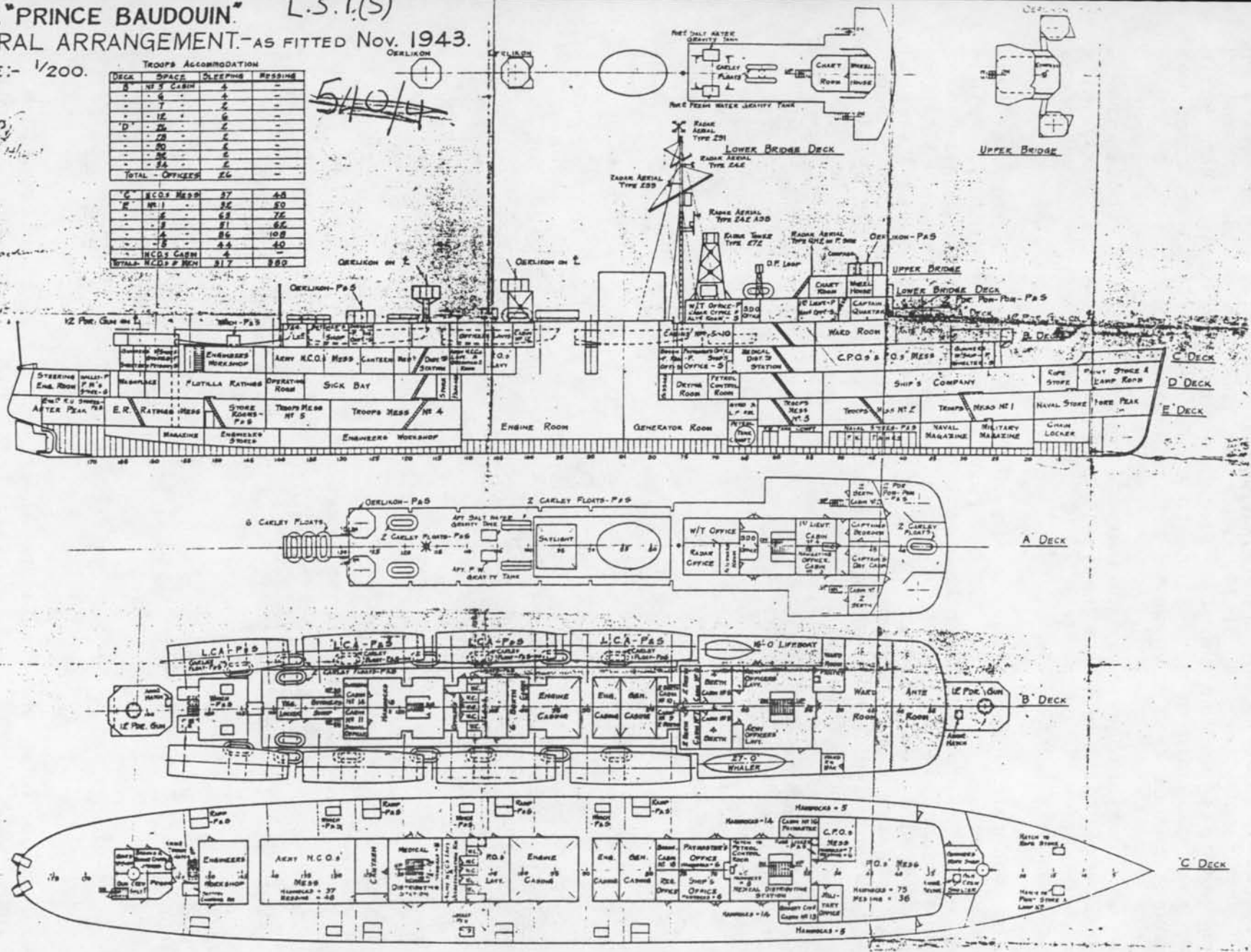
Records

TROOPS ACCOMMODATION

DECK	SPACE	SLEEPING	MESSING
B	WT 3 CABIN	4	-
-	7	4	-
-	12	6	-
D	26	2	-
-	28	2	-
-	30	2	-
-	32	2	-
-	34	2	-
TOTAL	- OFFICERS	26	-

C	NCO'S MESS	27	48
R	NR 1	32	50
-	6	68	76
-	8	81	86
-	4	86	108
-	8	82	40
TOTAL	NCO'S CABIN	4	-
TOTAL	NCO'S MESS	317	320

~~540/4~~

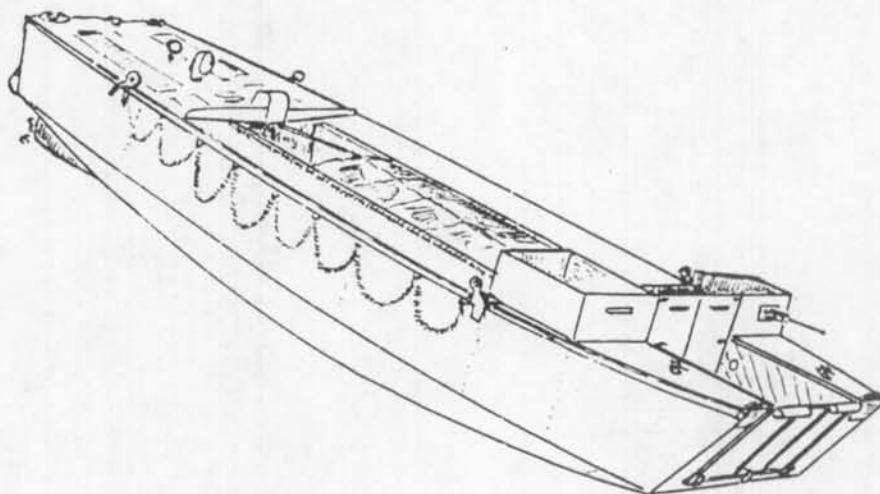

H.M.S. Prince Baudouin. Algemeen plan, bovenste dekken, gemaakt door Green & Sillyweir in november 1943

overgenomen door de Royal Navy en op 25 januari 1943 afgeleverd op de werf van Green & Silley Weir te Tilbury op de Theems om omgebouwd te worden tot LSI (Landing Ship Infantry). Het schip werd als dusdanig gecommisionneerd op 8 november 1943 en kreeg het pennant number 4.88 toegewezen (zie schema's).

Na de commissionering van H.M.S. Prince Baudouin voeren nu 6 maalboten onder de White Ensign als landingsschip. Ze namen alle zes deel aan "Operatie Overlord", de invasie op de Normandische stranden op 6 juni 1944.

Drie schepen werden ingezet in de Amerikaanse sector, nl. de H.M.S. Prince Baudouin, H.M.S. Prince Charles en H.M.S. Prince Leopold. Ze brachten Amerikaanse troepen, o.m. U.S. rangers naar Omaha Beach. Respectievelijk waren ze het "moederschip" voor de 507 LCA Flotilla, 501 LCA Flotilla en 504 LCA Flotilla (waarbij LCA staat voor Landing Craft Assault - de ingeschepte aanvalslandingsboten opgehangen in davits a/b van de LSI's).

LCA (Landing Craft, Assault)	
Waternverplaatsing	: 13,5 ton
Afmetingen	: 12,65 x 3,05 m
Aandrijving	: 2 x Ford benzine motor, 130 P.K.
Snelheid	: 10/6 knopen,
Bemannig	: 4 man
Capaciteit	: 35 man troepen of 360 kg uitrustig.

De overige drie, H.M.S. Prins Albert (503 LCA Flotilla), H.M.S. Prinses Astrid (500 LCA Flotilla) en H.M.S. Prinses Josephine Charlotte (502 lca Flotilla) werden ingezet in de Britse sector. De eerste twee op Sword Beach en de P.J.C. op Gold Beach (4).

Na de eerste landing werden de zes schepen verder ingezet voor de "aanvoer" van troepenversterkingen naar de invasiestranden.

Op 29 juli 1944 werd de Prince Leopold om 06u30, 6 mijl zuidoost van de Nab Tower (vuurtoren gelegen op het meest oostelijk punt van het eiland Wight), getroffen door een torpedo afgevuurd door de Duitse duikboot U.621 (onder bevel van Olt. STRUCKMANN (5)). Het schip was de vorige avond vertrokken uit Southampton onder bevel van Cdr. F. BAYLES, RN, voor een reis met troepen naar Normandië.

De torpedo trof het achterschip waar grote schade werd aangericht gepaard met talrijke doden onder de ingescheepte troepen en bemanning (voornamelijk stokers die pas afgelost waren en zich in hun verblijven op het achterschip bevonden). Het schip maakte water maar bleef drijvend. De ingescheepte troepen werden aan boord genomen van een destroyer die langs zij was gekomen. Het schip werd op sleeptouw genomen door een sleepboot en er was hoop dat men het eiland Wight zou bereiken. Het eiland was al in zicht toen in de vroege namiddag het schip zware slagzij begon te maken. De kapitein besliste het schip te verlaten. Nadat de bemanning zich in veiligheid had gebracht zonk het schip. De Prince Leopold was de tweede maalboot van de O-D lijn dat verloren ging tijdens de oorlog.

In augustus 1944 werd de Prince Charles getroffen door een torpedo ter hoogte van de Normandische kust. Het schip bleef drijvend en werd naar Penarth overgebracht voor herstel van de schade. Het werd aldaar tevens omgebouwd tot (gewone) troepentransport waarbij meer dan 600 militairen konden ingescheept worden. Het werd overgedragen aan de M.O.W.T. op 21 december 1944 en zou nu varen onder de Britse handelsvlag (de Red Ensign).

In juli 1944 vaarden de Prince Baudouin en de Prins Albert naar de Middellandse zee om deel te nemen aan de "Operatie Dragoon", de geallieerde invasie van Zuid-Frankrijk. Op 15 augustus 1944 ontscheepte het Amerikaanse 7de Leger op de stranden tussen Cannes en Toulon. Tijdens de maand september 1944 keerden beide schepen terug naar Engeland, waar ze onze overige schepen vervoegden bij het vervoer van troepen tussen Engeland en Frankrijk.

Vanaf 14 oktober 1944 werden onze beschikbare schepen ook ingezet op de route naar Oostende. op die bewuste dag legden de Prinses Josephine Charlotte en Prinses Astrid voor het eerst terug aan te Oostende. Op 17 oktober 1944 was de P.J.C. terug in Oostende. Bij het binnenvaren van de havengeul kwam het schip in aanraking met een onderwaterhindernis (stuk van een wrak ?) doch liep geen schade op.

Bij manoeuvres in de haven van Southampton op 28 oktober 1944 raakte de Prinses Josephine Charlotte nogal zwaar een steiger waarbij het schip averij opliep aan de boeg. Het schip werd in Southampton hersteld en hervatte de dienst in december. op 11 mei 1945 nam het schip deel aan de bevrijding van de Kanaal Eilanden.

In maart 1945 raakte de Prinses Astrid ter hoogte van Kales een ondergedompeld wrak. Het achterschip werd hierbij opengereten. Het schip maakte water waarbij het achterschip afzonk. Het schip werd op 17 maart 1945 terug volledig vlot gebracht en naar Engeland gesleept voor herstel. Het schip werd op 10 april 1945 door de R.N. overgemaakt aan de M.O.W.T. en tijdens het herstel omgebouwd tot troepentransportschip zoals de Prince Charles. Het schip werd in juni 1945 als zulks in de vaart gebracht.

In januari 1945 voer de Prins Albert, door de Britten omschreven als "one of the staunchest of the infantry landing ships (één van de sterkste en betrouwbaarste infanterie landingsschepen) af naar India voor de deelname aan de strijd in zuidoost Azië, het Verre Oosten. Op 2 mei 1945 nam het schip deel aan de verovering van Rangoon, hoofdstad van Birma. Bij de overgave van Japan in augustus 1945 bevond het schip zich in Singapore. De Prins Albert bleef in het Verre Oosten tot begin februari 1946. Op 9 februari 1946 voer het af uit Bombay (India) voor de terugreis naar Europa.

We keren terug in de tijd om de rol te bespreken van de twee schepen van de O-D lijn die niet omgebouwd werden tot LSI, de maalboot Princesse Marie José en de autoveerboot London-Istanbul.

Op 18 september 1940 werd de Princesse Marie José overgenomen door de Royal Navy en naar de werf van Harland & Wolff te Govan overgebracht voor ombouw tot opleidingsschip voor de duitsbootbestrijding (Anti-Submarine Warfare). Het schip werd omgedoopt tot "Southern Isles". Op 3 maart werd het schip gecommisioneerd als H.M.S. Nemesis. Het is ons niet bekend waar het schip gestationeerd werd. In juli-september 1943 werd het schip op de werf van Henderson te Glasgow ingericht als "tender" (steunschip - voorraadschip). Het schip voer op 6 oktober 1943 naar IJsland en werd gestationeerd op de vlootbasis aldaar en omgedoopt tot H.M.S Baldur.

Op 4 juni 1945 verliet het schip IJsland en werd terug H.M.S. Nemesis.

De London-Istanbul werd op 14 september 1940 overgemaakt aan de Royal Navy. Het schip werd overgevoerd naar Glasgow alwaar het op de werf van Barclay Curle & Co. omgebouwd werd tot "tender". Het kreeg de naam "Algoma" en wat later, in november 1940 werd het "Ambitious". H.M.S. Ambitious werd op 16 januari 1941 gecommisioneerd en gestationeerd te Scapa-Flow tot eind december 1942. Vanaf januari 1943 tot augustus 1943 verbleef het schip op een scheepswerf op de Humber waar het omgebouwd werd tot ondersteuningsschip voor mijnenvegers. Tijdens de ombouw lieten de grote vrije ruimten van de voormalige carferry toe, naast een ziekenboeg en kabinet voor tandarts, ook o.m. een kapel, cinema, werkplaatsen en een wasserij aan boord in te richten.

Vanaf augustus 1943 tot januari 1944 werd het schip gestationeerd in IJsland. In januari 1944 keerde het terug naar Groot-Brittannië waar het tot april 1944 gestationeerd werd te Lerwich in Schotland.

In april 1944 kreeg het schip een grote onderhoudsbeurt op de werven van Brigham "Cawon" te Hull. Nadien werd het schip ingeschakeld bij de mijnenvoerbootvloot die ingezet werd bij de invasie in Normandië. Vanaf het vrijmaken van de Schelde (november 1944) werd het schip gestationeerd te Terneuzen ten behoeve van het ontminen van de Schelde.

Na het einde van W.O. II werden de maalboten één na één op volgende data terug overgemaakt door de Britten aan het Bestuur van het Zeewezen :

Princesse Maria José	12 september 1945
London-Istanbul	16 juli 1945
Prinses Astrid	16 februari 1946
Prince Charles	15 juni 1946
Prinses Josephine Charlotte	26 oktober 1945
Prince Baudouin	13 oktober 1945
Prins Albert	26 april 1946

Na omvorming tot de normale pakketbootconfiguratie door de scheepswerven van Cockerill te Hoboken (Antwerpen) werden de schepen op volgende data terug ingezet op de Oostende-Dover lijn :

Prinses Astrid	11 juli 1948
Prince Charles	11 november 1946
Prinses Josephine Charlotte	13 maart 1946
Prince Baudouin	24 juli 1946
Prins Albert	26 juni 1947

De London-Istanbul werd niet helemaal tot de vooroorlogse inrichting omgebouwd, o.m. de zijlaadkleppen werden niet meer aangebracht. De L.I. maakte op 22 november 1945 de eerste reis tussen Oostende en Engeland, met name naar Folkestone. Dover was nog gesloten voor burgerlijk vervoer. Het zou tot januari 1946 duren vooraleer er terug een dienst naar Dover kon ingelegd worden.

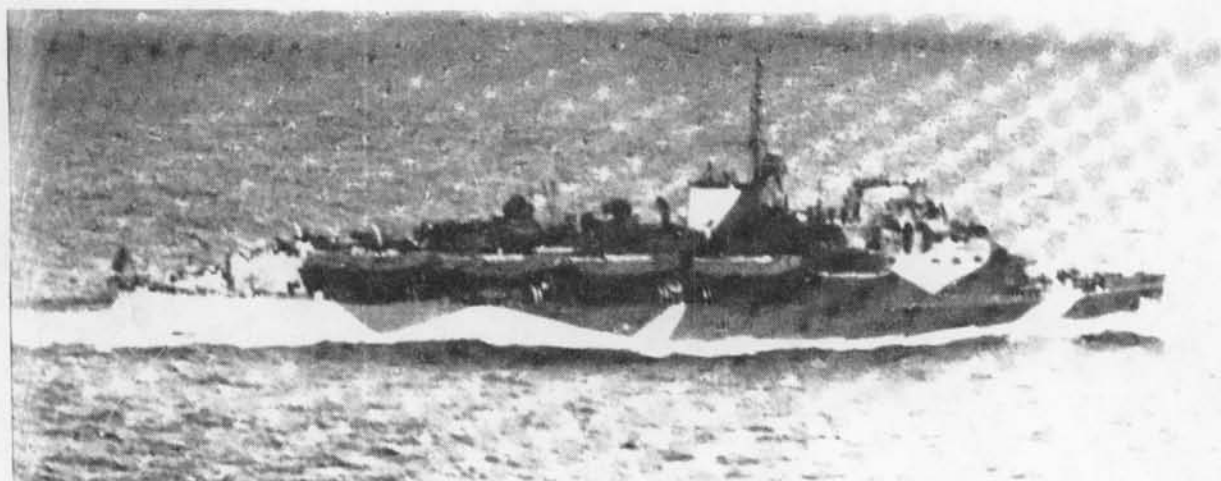
Gedurende W.O. II hebben de schepen van de Oostende-Dover lijn een niet onbelangrijke bijdrage geleverd aan de oorlogsinspanningen van de geallieerden. Hun rol is niet onopgemerkt voorbijgegaan, gelet o.m. op de vele vermeldingen die de schepen kregen in de boeken die handelen over W.O. II.

-
- (1) De Prins Albert werd ingezet om ondersteuningstroepen aan wal te zetten die het inschepingsstrand, waar de para's met de "oorlogsbuit" zouden inschepen in landingsboten, te bezetten en te beveiligen. De para's en de ondersteuningstroepen werden na de aanval niet meer aan boord gebracht van de Prins Albert maar werden opgevangen in hun landingsboten door motorkanonneerboden (MGB's) en zo naar Engeland gebracht onder begeleiding van Britse jachtvliegtuigen (Spitfires).
  - (2) Zie J.B. Dreesen, "Luitenant-ter-Zee Victor Billet" in De Plate, Jg. 25, nr. 3, maart 1996, blz. 93-97.
  - (3) Onze schepen namen geen deel aan "Operatie Torch", de landing op 8 november 1942 van geallieerde troepen nabij Casablanca, Oran en Algiers (Frans-Noord-Afrika).
  - (4) De landingsstranden in Normandië kregen een codenaam. Van west naar oost : Utah, Omaha (beide Amerikaanse zone), Gold, Juno en Sword (Britse zone).
  - (5) De U.621 (type VIIc) werd op 18 augustus 1944 ter hoogte van La Rochelle in de Golf van Gascogne tot zinken gebracht door drie Canadese destroyers, de H.M.C.S. Ottawa, H.M.C.S. Kootenay en de H.M.C.S. Chaudiere.

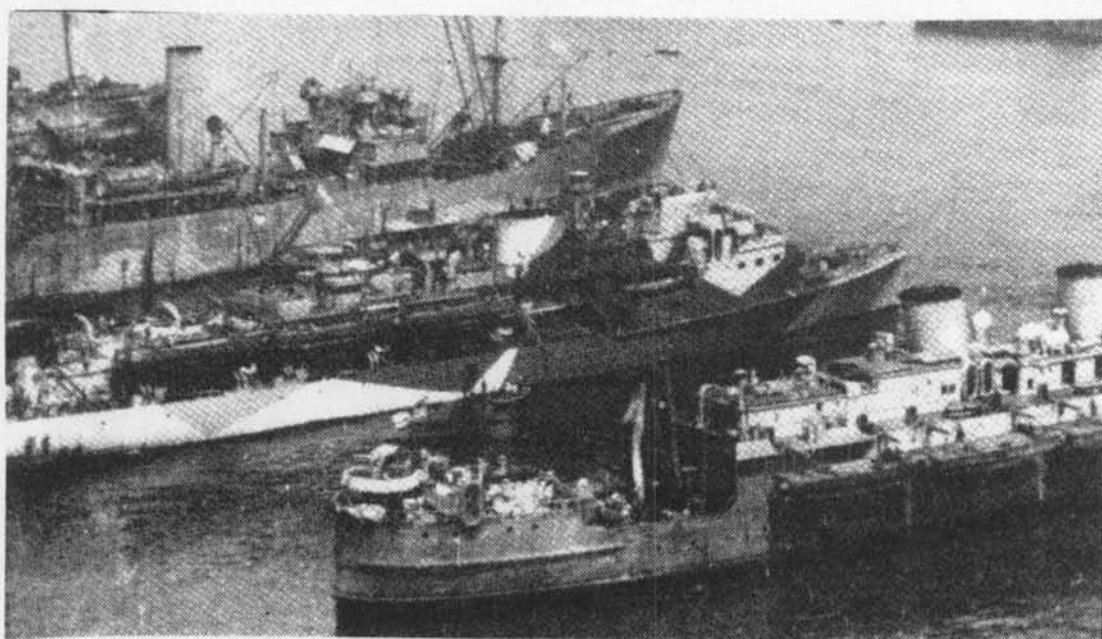

BIBLIOGRAFIE

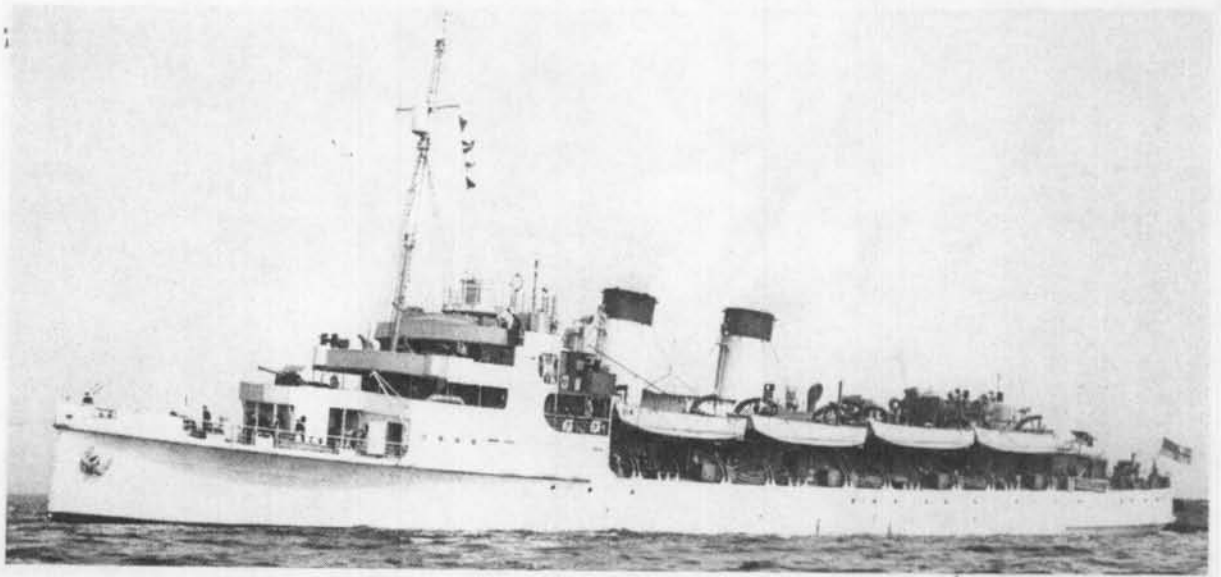
- The War of the Landing Craf, Paul LUND en Harry LUDLUM, W. Foulsham & Co. Ltd., London, 1976.
- The Green Beret, Hilary St. GEORGE SAUNDERS, Michael Joseph Ltd., London, 1949.
- The Red Beret, Hilary St. GEORGE SAUNDERS, Michael Josep Ltd. London, 1950.
- Commandoraids op de Atlantische kust, Peter YOUNG, Standaard Uitgeverij, Antwerpen, 1969.
- De langste dag, Cornelius RYAN, Van Holkema & Warendorf, Bussum, 1954.
- Standaard geschiedenis van de tweede wereldoorlog, deel 2, Standaard Uitgeverij, Antwerpen, 1968.
- Allied Landing Craft of World War Two, Arms and Armour Press, London, 1985.
- Warships of World War, H.T. LENTON en J.J. COLLEDGE, Ian Allan, London, 1964.
- Conway's All the World's Fighting Ships 1922-1946, Conway Maritime Press, London, 1980.
- Amphibious operations, Barry GREGORY, Blandford Press, London, 1988.
- The War at Sea, Capt. S.W. ROSKILL RN, Vol 3, Pt. 2, HMSO, London, 1961.
- A Century of Cross-Channel passanger ferries, Ambrose GREENWAY, Ian Allan, London, 1981.
- The Dover-Ostend Line, John HENDY, Ferry Publications, Staplehurst, 1991.
- Oostende-Dover-Folkestone 1846-1982, Raymond BORREY, eigen beheer, Oostende, 1982.
- Vijfkwart eeuw male, F. GEVAERT, Ter Cuere, Bredene, 1971.

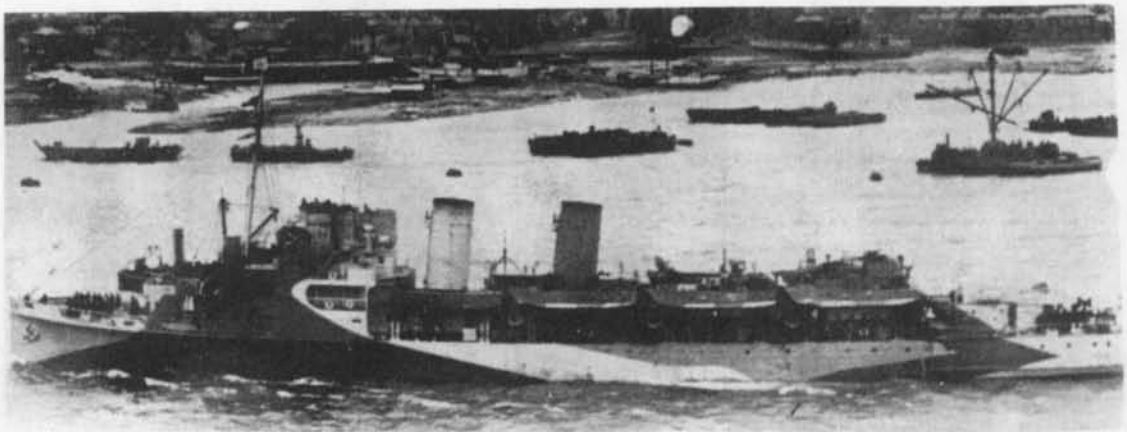
H.M.S. Prins Albert in de Middellandse zee in 1943

H.M.S. Prins Albert in een haven van de Middellandse zee bij aanloop tot de landing op Sicilië in 1943.
Aan bakboord van de Prins Albert ligt de H.M.S. Leonian (boom-carrier) aan stuurboord de H.M.S. Queen Emma (van de Hoek van Holland lijn)
(boom-carrier : legger van anti-torpedo en -duikbootnetten)

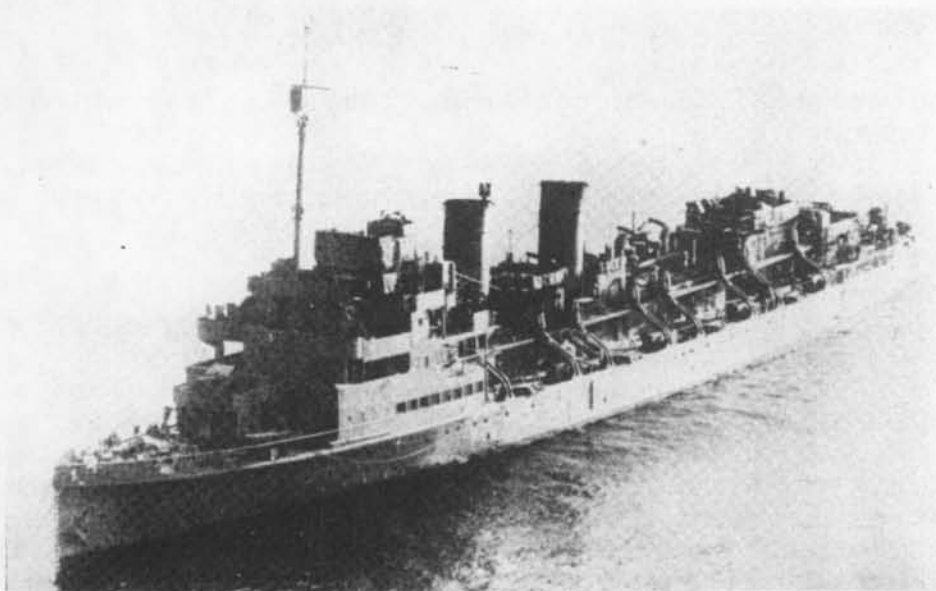

H.M.S. Prinses Josephine Charlotte in 1942. Bemerkt het 12-pond kanon op het voordek, de twee 20 mm Oerlikons op A-dek, de twee pom-pom's op het stuurbrugdek en de LCA's opgehangen in de davits.

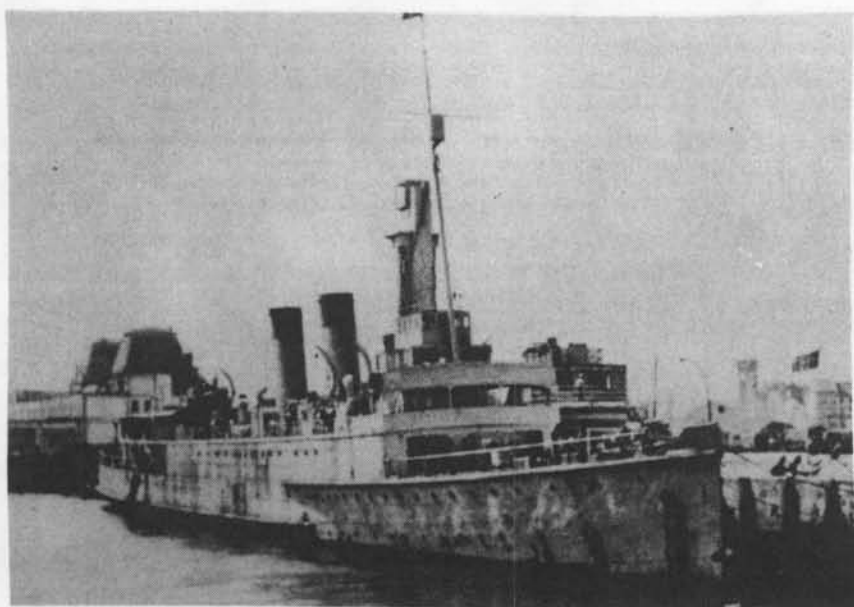

H.M.S. Prince Leopold in een haven in de Middellandse zee, 1943. Bemerkt de opbouw op het stuurhuis, de "monkey bridge".

H.M.S. Prinses Astrid begin 1944. Bemerkt het bijgevoegd geschutsbordes met twee 20 mm kanonnen tussen de twee sloopsschouwen. De LCA's zijn niet ingescheept.

De "Princesse Marie José" in 1946, gemeerd aan de London-Istanbulkaai (Carferrykaai) te Oostende. De PMJ maakte toen deel uit van de Belgische Zeemacht, als kazerne-schip.

door Jean Marie BEKAERT

To be or not to be..... a gentleman. Daar kan herenkledij BRUTUS best iets aan doen.

Voorheen stapte men hier binnen bij papierhandel SOHO. Enkele jaren vroeger droeg het bedrijf nog de naam MIK-POINT. Destijds was boekhandel CORMAN hier gevestigd.

Nog verder terug start onze kroniek.

Franciscus GEERSENS zoon van Jean Baptiste GEERSENS en Agnes BLOCTEUR, werd in 1760 te Brugge geboren (1).

Anno 1778 vestigde de 18-jarige Franciscus zich te Oostende (2). Waar, en bij wie, de jonge man het beroep van kruidenier aanleerde is niet bekend. Feit is, dat hij destijds, kennis maakte met Maria Anna THUYS uit de West-straet. Haar vader, schepen Arnold THUYS, was een man van aanzien. Liefde verzet echter bergen.

Anno 1787 was het zo ver : op 30 januari passeerden Franciscus GEERSENS en Maria Anna THUYS hun huwelijksakte voor notaris Antoine RYCX sr. te Oostende (3). Het kerkelijk huwelijk werd op 6 februari 1787 ingezegend (1).

François GEERSENS en Maria Anna THUYS beleefden hun huwelijksgeluk op intensieve wijze. In een tijdspanne van negen jaren zagen 8 kinderen het levenslicht.

Zo was het in 1788 feest bij de geboorte van Maria. Dit herhaalde zich in 1791 voor Sophia, in 1794 voor Theresia, in 1796 voor Agnes, in 1798 voor Rosalia, in 1801 voor Jean Baptiste, in 1803 voor Désiré en in 1806 voor Julien (4).

Allen bereikten een volwassen ouderdom. Dit feit wijst ons erop dat het hier om een bemiddeld gezin ging.

Op 9 maart 1792 kocht kruidenier François GEERSENS en echtgenote Maria Anna THUYS het huis aan de noordkant van de Weststraet (heden 51 AB) van Agnes DE ROO en dochter Catherine. Het huispand maakte deel uit van een "succession vaccante" (5).

September 1794 in wijk 2 ingedeeld, kreeg het huis in 1796 het huisnummer 70.

Als overtuigd katholiek nam François GEERSENS het ambt van kerkheer waar in de grote kerk. Met de Franse inval te Oostende, in november 1792, werden alle kerkelijke activiteiten geleidelijk onderdrukt en geweerd.

Pas vanaf 10 september 1801, toen Napoleon een Concordaat afsloot met de Heilige Stoel werd de vrijheid van eredienst hersteld (6).

Te Oostende, net als in andere steden, was de kerk aan dringende herstellingswerken toe. In tegenstelling tot de meeste kerken waren te Oostende echter de orgels ongedeerd ter plaatse gebleven. Uitleg is te vinden in het feit dat de Fransen het orgel gebruikten bij hun vieringen van de "Culte de la Raison". Op de tonen van de "Marseillaise" begeleidde het orgel de plechtigheid (6).

Op 27 mei 1802 stuurden de kerkheren van onze parochiekerk volgend schrijven aan de "Maire", Thomas BLAKE :

Au Maire,

Exposent les soussignés François GEERSENS et Joseph LACROUYX, tous deux habitants de cette commune et marquilliers de l'église se dite paroissiale de St Pierre, que puisque le moment est venu ou les églises vont s'ouvrir incessamment à y excercer la religion catholique et romaine, suivant le Concordat fait avec sa sainteté le Pape et le premier consul Bonaparte, ils sont dans la ferme croyance d'avoir droit de réclamer à la susdite église en leur dite qualité de marquilliers, et au nom de leurs concitoyens les habitants de cette dite commune, par lesquels ils sont constitués et qu'il est de la plus grande importance que quelques réparations y soient faites, afin que le service divin y puisse se faire vu le si mauvais état dans lequel elle se trouve.

C'est la raison pourquoi ils prennent de ce chef leur recours envers vous, citoyens maire, pour qu'il vous plaise y prêter la main afin que les pétitionnaires puissent agir avec sûreté.

Salut et fraternité (6)

Voor het bekostigen van de herstellingen werd een openbare intekening geopend. Deze bracht 1.238 Livres Tournois bijeen, wat destijds overeenkwam met 1.222, 67 fr.

Reeds op 6 juni 1802 was de parochie kerk terug open voor de eredienst.

In opdracht van het Vicariaat werd op 13 juni 1802 een Te Deum Laudamus gezongen in de grote kerk.

De Oostendenaars werden op de plechtige dankmis om 10 uur in de grote kerk uitgenodigd.

Een groot aantal gelovigen kregen volgende brief toegestuurd :

Citoyen,

Les anciens marquilliers de l'église paroissiale de cette commune ont l'honneur de vous inviter à la messe suivie du Te Deum qu'on célèbre dans la dite église, par ordre du Vicariat, à dix heures du matin, afin de remercier le Tout-Puissant, pour le rétablissement du culte de nos pères.

Ostende, le 22 prairial ou 10/11 juin 1802

Signé François GEERSENS (6)

Deze feiten wijzen er meteen op dat François GEERSENS niet vervaard was om in deze benarde tijden voor zijn overtuiging uit te komen.

Anno 1809 werd François GEERSENS voorgesteld om het ambt van "receveur des hospices" waar te nemen. De benoeming hield in dat vooraf een borgsom diende gestort te worden.

Hiertoe ontleenden op 3 augustus 1809 Frans GEERSENS en Maria Anna THUYS het bedrag aan Henri MEYNS, lakenkoopman, wonende in de St. Jozefstraat (heden Jozef II straat). Het huis op nr. 26 in de Weststraet diende als borg voor de lening, groot 7.256,23 fr (5).

Toen François GEERSENS in 1814 ook benoemd werd tot "receveur du bureau de bienfaisance" moest opnieuw een borgsom gestort worden. Dit vergde meteen een nieuwe lening.

Hiertoe werd op 24 augustus 1814 voor notaris Antoine RYCX jr. akte verleend, met huis als borg. Dit pand, Weststraet 26, werd als volgt beschreven :

"Maison de deux étages, avec cours, petit jardin et fabrique de chandelles."

Naar waarde werd het goed op 21.768 fr. geschat (7).

Anno 1814, onder het Koninkrijk der Nederlanden, werd er opnieuw geteld.

Op Weststraet 26 waren toen gehuisvest : het echtpaar GEERSENS (56 j.), Maria THUYS (52 j.) en hun 8 kinderen. De ongehuwde Maria THUYS (47 j.) woonde bij hen in, alsook de 27 jarige Maria CLAEYS, dienstmeid (2).

In 1826 werd de huisnummering aangepast. nr. 26 werd voortaan nr. 28. Bewoond door haar eigenaars, François GEERSENS, telde het huis toen 9 inwoners (8).

Toen men in oktober 1830 te Oostende voor de "Conseil de Régence" stemde, werd François GEERSENS stemgerechtigd. De lijst vermeldde tevens zijn adres : Weststraet 28 (9).

Zaterdag 24 november 1832 overleed thuis de 72-jarige François Yavier Jean GEERSENS (10).

Zijn weduwe stond er nu alleen voor. Bevoegd winkelierster nam zij meteen de zaken in handen. Dank zij haar opleiding en bekwaamheid slaagde zij erin de functies van ontvanger bij de Berg van Barmhartigheid alsook van het Burgerlijk Hospitaal waar te nemen. Volgens K.B. van 24 februari 1814 werd zij gehouden een "cautionnement" te storten. Met het huis als borg kon zij de vereiste 3.700 fr storten, waarvan akte bij notaris A.J. L. RYCX op 9 mei 1833 (11).

Toen Thomas VERMEIRSCH in 1837 zijn "Guide pour la Ville d'Ostende" uitbracht, vermeldde hij de weduwe GEERSENS, gevestigd in de Weststraet 28 als : Trésorier des Hospices, Trésorier du bureau de Bienfaisance, Fabriques de chandelles et Marchand de charbon de terre (12).

Pas 34 jaar overleed de ongehuwde Juliana GEERSENS op 26 november 1841. De inmiddels 77-jarige Maria Anna THUYS beweende niet alleen een geliefde dochter, maar ontbeerde meteen een kostbare hulp in huis (13).

Op woensdag 22 februari 1849 overleed, op 85-jarige ouderdom, Maria Anna THUYS. (14). Bij haar heengaan verloor Oostende een groot vrouwenfiguur.

De nalatenschap van Maria Anna THUYS, weduwe François GEERSENS, ten bate van Jean Baptiste GEERSENS, broers en zusters, behelsde : "Maison avec bâtiment servant de fabriques de savon et de chandelles sises 28 rue d'Ouest" (15).

Woonachtig te Brugge kwam Jean Baptiste GEERSENS zich nu op het nr. 28 in de Weststraet vestigen. De zeep en kaarsenproductie ging

meteen verder door. Voor de kruidenierswinkel stonden zijn zusters verder in.

Het verlies van Thérèse GEERSENS (54 j.), op 13 augustus 1849, kwam familiaal en commercieel zwaar over (16). Twee jaar later, op 20 augustus 1851, overleed ook Agnes GEERSENS (54 j.). De situatie verbeterde er niet op (17).

Hoe Jean Baptiste het nu klaar speelde is niet bekend. Wel staat vast dat de zeep- en kaarsenproductie verder doorging.

September 1857 publiceerde de Feuille d'Ostende de lijst van de kiesgerechtigden voor de Gemeenteraad. Voor Oostende stonden 514 stemgerechtigden op de lijst ingeschreven.

De Weststraat telde 18 cijnskiezers. De lijst vermeldde ook Jean Baptiste GEERSENS (18).

Na dit laatste gegeven verliezen wij zijn spoor.

Op 14 november 1858 stond in de Feuille d'Ostende te lezen :

OPENBARE VANDITIEN TE OOSTENDE

1° -

2° - Maendag 22 november 1858, om 2 uer namiddag, voor het huis nr. 28, in de Weststraet.

Veele schoone meubilaire goederen. (19)

Naar alle waarschijnlijkheid verlieten de laatste GEERSENS's toen het pand in de Weststraat.

De 57-jarige Jean Baptiste GEERSENS was heel wat jaren in Brugge werkzaam geweest. Naar alle waarschijnlijkheid keerde hij destijds terug naar de stad van zijn voorouders (20).

Tussen 24 en 30 mei 1859 werd de pare- en onparehuisnummering in de Weststraat ingevoerd. Meteen werd nr. 28 voortaan nr. 49.

Anno 1859 op 14 juni huwde Eugène BONDUE de 18-jarige Céline BAUWENS. Het jonge paar betrok toen het pand nr. 49 in de Weststraat (heden 51 AB).

Als eerste zag Eugène BONDUE hier op 14 juni 1860 het levenslicht (21).

Afwisselend beleefden de BONDUE's gelukkige en droevige familiale momenten in dit pand.

Zo zagen hier opeenvolgend Anne in 1861, Louise in 1863, Edouard in 1865, Marie in 1868, Gabrielle in 1869, Georges in 1870, Céline in 1873 en Eugène in 1874 het levenslicht (22).

Ook op nr. 49 eiste de hoge kindersterfte haar tol.

Pas één jaar oud overleed Edouard BONDUE hier op 22 december (23).

Een maand later, op 31 januari 1867, sloeg de dood opnieuw toe. Ditmaal was het de 7-jarige Eugène (24). Anne en Louise verloren meteen hun beide broers.

Anno 1873 op 4 augustus overleed Céline, pas 6 maanden oud (25).

De kruidenierszaak van Eugène BONDUE telde een talrijk cliënteel. Het duurde echter niet lang of zeepzieder BONDUE werd ook kaarsgieter. Dit alles bracht steeds meer klanten over de stoep. Aan BONDUE, geslaagd zakenman, werd in 1865 voorgesteld op te treden als verzekeringsmakelaar. Het moet tot een vergelijk gekomen zijn, want in d'Echo d'Ostende van 7 oktober 1865 stond te lezen :

Les Compagnies La Royale Belge et les Rentiers Réunies, assurances sur la vie en cas de décès, rentes viagères, immédiates et différées, achats de nues propriétés, associations de milice formées pour faciliter le remplacement militaire etc., etc. Etablies à Bruxelles rue Royale, 28. Sont représentés à Ostende par MM. Norbert BOURGOIGNIE, rue de Brabant 9 et Eugène BONDUE rue d'Ouest 49 (26).

Destijds werden de miliciens per loting aangeduid. Wie het verkeerde lot trok moest soldaat worden, behalve wie over een plaatsvervanger beschikte. Dit kostte echter een flink bedrag. Gezinnen met mannelijke kinderen verzekerden dan ook dit risico. Het welstellend cliënteel dat met regelmaat de kruidenierswinkel van BONDUE bezochten vormden, in dit opzicht, een ideale doelgroep.

Logisch dan ook dat de Royal Belge voor Oostende Eugène BONDUE als verzekeringsmakelaar opnam.

Onverwachts overleed de 42-jarige Eugène BONDUE op 24 september 1874 (27). Met een kroost van 5 kinderen, en in verwachting van een zesde, stond de 34-jarige Céline BAUWENS er nu moederziel alleen voor. Haar oudste dochter Anne was pas 13 jaar.

Bovenop de huishoudelijke taken kwam nu nog de uitbating en het beheer van de zaak.

Een reusachtige opgave voor Céline BAUWENS.

De geboorte van het kind op 21 oktober 1874 werd volledig overschaduwd door het plotse heengaan van Eugène BONDUE. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de pasgeborene naar zijn vader Eugène, Pierre genaamd werd (28).

Bij de BONDUE's, op nr. 49 in de Weststraet, stapte men binnen voor de aankoop van boter, eieren, konijnen, kaarsen en nog meer. Alle Oostendenaars waren bekend met wat hier aan de hand was. Vriendelijk, competent en hulpvaardig wist Céline BAUWENS haar cliënteel te behouden en zelfs verder uit te breiden.

De gasverlichting in 1843 te Oostende ingevoerd werd met de jaren vrij algemeen. Dientengevolge daalde de omzet van kaarsen aanzienlijk (29). Dit in tegenstelling met de zeepproducten waarvan de verkoop aldoor groeide. Gelukkig voor de BONDUE's compenseerde de verkoop van beide producten elkaar.

Met de jaren kreeg Céline BAUWENS hulp van haar dochters in de winkel en bijstand van Eugène, zoon, in de zeepziederij.

In 1890 werd het huis nr. 43 in de Weststraat in twee huizen gesplitst. Het werden nu de nrs. 43 en 45. Dit had tot gevolg dat nr. 49, voortaan nr. 51 in de Weststraat werd.

De jaargids STRACKE, anno 1897, vermeldde de weduwe BONDUE als zeepziederster. Zoon Georges kreeg de vermelding student (30).

In de Carillon van 5 september 1900 verscheen de kleine aankondiging :

On demande demoiselle au courant de comptabilité - s'adresser 51, rue d'Ouest (31).

Wat een aanduiding is nopens de verderzetting van de handelsactiviteiten in het pand.

Volgens akte van 13 augustus 1901, gepasseerd voor notaris FRAYES, verkochten Louis VALCKE en echtgenote Louise BONDUE, en consoorten hun aandeel in het huispand op nr. 51 in de Weststraat aan hun moeder Céline BAUWENS, weduwe Eugène BONDUE, koopvrouw. Meteen werd Céline BAUWENS opnieuw de enige eigenares van nr. 51 (32).

De STRACKE jaargids anno 1902 vermeldde nu de weduwe BONDUE als rentenierster (33).

Dit belette echter niet dat de zeepziederij, onder het beheer van Eugène BONDUE zoon, verder produceerde.

Voor het laatst vermeldde de Provinciale Wegwijzer van West-Vlaanderen, anno 1914, de zeepziederij BONDUE in de Weststraat (34).

Bureelbediende Roger CLAEYS bewoonde het huispand in 1919 (34). Eugène BONDUE en familie, alsook Céline BAUWENS woonden nu in de Jozef II straat (36).

Na 14-18 werd het gelijkvloers in 2 winkels gesplitst en te huur gesteld.

Op 23 november 1919 werd de Weststraat tot Adolf Buylstraat omgedoopt. Het pand nr. 51 lag meteen in de Adolf Buylstraat (37).

Droogkuis, ververij en wasserij RIBBY vestigde er zich in 1920. Anno 1924 sloot RIBBY aan op het telefoonnet. Wie telefoonnummer 1050 vormde kwam in verbinding met de zaak.

De telefoongids vermeldde RIBBY op nr. 51 in de Adolf Buylstraat tot in 1931 (38).

Het reisbureau "Battle Fields" gesticht en beheerd door L. VAN COLLER opende haar burelen hier in 1920 (39).

De onderneming, hoofdzakelijk gericht op een Engels publiek, richtte autocar trips in naar de slagvelden van 14-18. Inlichtingen en afspraken waren vanaf 1920 ook via het telefoonnummer 448 te bekomen.

Het jaar erop werd het reisbureau overgenomen door A. JOSET. Burelen en administratie verhuisden naar de eerste verdieping. De onderneming bleef hier tot in 1929 gevestigd (40).

Op het gelijkvloers, naast RIBBY, vestigde zich in 1923 papierhandel HUBAUT. Behalve papierwaren kon men er ook nog parfums en kantwerk kopen (41). Dit winkelpand kreeg het nr. 51 b. De gezusters HUBAUT betreurden hier op 3 december 1923 het overlijden van hun moeder Juliana OLIVIER (41).

Toen in 1925 de handelaarsbond een étalagewedstrijd uitschreef behaalde papierhandel HUBAUT één "Premier Prix d'Originalité" (42).

De winkel van de gezusters HUBAUT ging aanvang 1929 dicht.

In de Zeewacht van 11 mei 1929, rubriek notariële aankondigingen stond te lezen :

Kantoor van den Notaris L. VANDER HEYDE, Kerkstraat, 24 te Oostende.

Maandag 13 mei 1929 om 3 ure namiddag ter afspanning "St. Sebastiaan", St. Sebastiaanstraat, 26

Toeslag van : STAD OOSTENDE

1. Een schoon en welgelegen handelshuis, Adolf Buylstraat, 51 groot 1 a. 90 ca. Onmiddellijk genot.

Ingesteld fr : 441.000

2. Een welgelegen bouwgrond, groot 139 m², 11 dm², hoek Madrid en Kleine Weststraten.

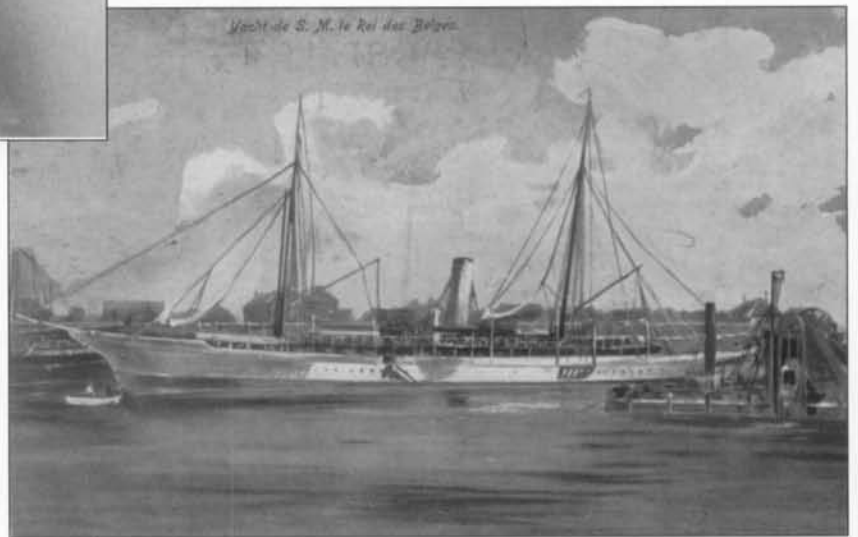
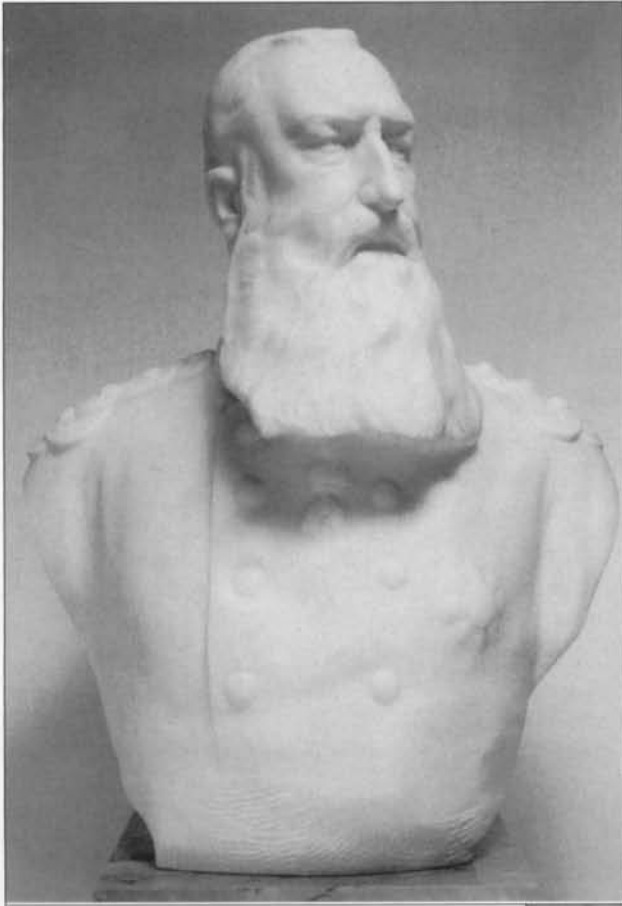
Ingesteld fr : 100.000 (43)

Destijds verkocht Céline BAUWENS, weduwe Eugène BONDUE, wonende Jozef II straat nr. 31, het winkelpand aan Nicolas, Mathieu, Hubert CORMAN. De koop werd afgesloten voor 482.600 fr (44).

Céline BAUWENS overleed op 15 december 1932, in haar 93-ste levensjaar (44a).

-
- (1) - Ostendiana III - 1978, p. 38.
- BSO. - + Ost. 24/11/1832. Franciscus Xaverius Joannes GEERSENS 72 j. - ° Brugge. Wonende te Oostende - winkelier - 28 West.
- (2) Volkstelling FR. - jan 1798.
- (3) not. Antoine RYCKX sr./Ost. - akte 33 - 30/01/1787.
- (4) Volkstelling NL - 1814.
BSO - + Ost. 26/11/1841 - Juliana GEERSENS (34 j) 28 West.
BSO - + Ost. 13/08/1849 - Theresia GEERSENS (54 j) 28 West.
BSO - + Ost. 20/08/1851 - Agnes GEERSENS (54 j) 28 West.
- (5) not. A. RYCX jr./Ost. - VC 41/256 - akte 249 - 03/08/1809.
- (6) Car. 6 - 12/01/1902 - "Anniversaires".
- (7) not. A. RYCX jr./Ost. - VC 41/273 - akte 174 - 05/10/1814.
not. A. RYCX jr./Ost. - akte - 24/08/1814.
- (8) Telling Nl. - 1826 (mod. arch. Brugge).
- (9) Kiezerslijsten "Régence de la Ville d'Ostende" - 13/10/1830.
- (10) BSO - + Ost. 24/11/1832 - Franciscus GEERSENS (72 j.)
- (11) not. A. RYCX/Ost. - VC 41/302 - akte 50 - 09/05/1833.
- (12) Guide pour la Ville d'Ostende 1837 (T. VERMEIRSCH).
Vve GEERSENS - 28 r. Ouest - Bienfaisance p. 4
Hospices p. 4
Fabrique de chandelles p. 15.
March. de charb. de terre. p. 21
- (13) BSO - + Ost. 26/11/1841 - Juliana GEERSENS (34 j.).
- (14) BSO - + Ost. 22/02/1849 - Maria Anna Thuys (85 j.).
- (15) not. A. LIEBAERT/Ost. - akte 22/02/1849.
- (16) BSO - + Ost. 13/08/1849 - Thérèse GEERSENS (54 j.).
- (17) BSO - + Ost. 20/08/1851 - Agnes GEERSENS (54 j.).
- (18) FO 4051 - 20/09/1857. Liste des Electeurs pour le Conseil Communal 1857.
- (19) FO 4170 - 14/11/1858.
- (20) Volkstelling Nl 1814.
BSO - + Ost. 24/11/1832 - Franciscus GEERSENS.
BSO - + Ost. 20/08/1851 - Agnes GEERSENS (54 j.).
- (21) BSO - ° 06/06/1860 - Eugène Pierre BONDUE.
BSO - 21/06/ 1859 : Eugène Pierre Marie BONDUE - 26 j.- °
Ost. 12/08/1832 x Céline Colette Eugénie BAUWENS - 18 j.- °
Ost. 08/09/1840
- (22) BSO - ° Ost. 24/06/1861 - Anna Maria BONDUE.
BSO - ° Ost. 26/03/1863 - Ludovica Maria BONDUE.
BSO - ° Ost. 28/08/1865 - Edouardus Josephus BONDUE.
BSO - ° Ost. 08/02/1868 - Marie Elise BONDUE.
BSO - ° Ost. 25/03/1869 - Gabrielle Josephine BONDUE.
BSO - ° Ost. 29/11/1870 - Georges Auguste BONDUE.

LEOPOLD II en OOSTENDE • 1

- BSO - ° Ost. 21/02/1873 - Céline Louise BONDUE.
 BSO - ° Ost. 21/10/1874 - Eugène Pierre BONDUE.
 (23) BSO - + Ost. 22/12/1866 - Edouardus Josephus BONDUE.
 (24) BSO - + Ost. 31/01/1867 - Eugène Pierre BONDUE.
 (25) BSO - + Ost. 04/08/1873 - Céline Louise BONDUE.
 (26) EO - 07/10/1865.
 (27) BSO - + Ost. 24/09/1874 - Eugène Petrus BONDUE (42 j.).
 (28) BSO - ° Ost. 21/10/1874 - Eugène Pierre BONDUE.
 (29) ZW 02/11/1929 en FO 25/01/1857 en Litt. 10/03/1934.
 (30) AC. Stracké 1897 p. 57.
 (31) Car. 05/09/1900.
 (32) not. FRAEYS akte van 13/08/1901.
 (33) AC. Stracké 1902 p. 170.
 (34) Prov. Wegwijzer v. W.-Vl. 1914.
 (35) Kiezerslijsten 1919.
 (36) ZW 31/03/1923 en 08/09/1923.
 (37) Beslissing Schepencollege van 23/11/1919.
 (38) Duinengalm 23/06/1920 en Tel. Gids 1924-25-26-27-28-29-30-31.
 (39) Tel. Gids 1920.
 (40) Tel. Gids 1921-22-23 en ZW 02/04/1927, 18/02/1928 en 23/02/1929.
 (41) Duinengalm 14/12/1923.
 + Ost. 03/12/1923 - Juliana OLIVIER.
 (42) Car. 05/06/1925 en EO 06/06/1925.
 (43) ZW 11/05/1929 en Car. 11/05/1929.
 (44) not. Louis VANDER HEYDE akte 112 - 12/08/1929).
 (44a) ZW 24/12/1932 en Litt. 24/12/1932.

LEGENDE :	BSO	Burgerlijke Stand Oostende
	Car.	Carillon
	FO	Feuille d'Ostende
	EO	Echo d'Ostende
	ZW	Zeewacht
	AC...	Jaarboek...
	Litt.	Le Littoral
	NK	Nieuwsblad van de Kust
	Fl. Litt.	La Flandre et le Littoral

I N M E M O R I A M

Op 17 juli 1996 overleed de heer **Walter DEBROCK**, effectief lid van onze Kring en goed gekend bij onze leden door zijn steeds interessante voordrachten.

Op 19 juli 1996 overleed de heer **Florimond CORSELLIS**, medestichter en jarenlang lid van de Heemkring.

Over beide personaliteiten meer in ons volgend nummer.

TOPONYMIE VAN 'S HEERWOUTERMANSAMBACHT (XII) - 26ste BEGIN
Sinte Cathelyne-Zuidoost en Bredene-West

door J.B. DREESEN

In het 26ste Begin van 's Heerwoutermansambacht worden de percelen verdeeld tussen SINT CATHELYNE-ZUIDTOOST en BREDENE WEST. Van perceel 1 t.e.m. perceel 70 behoort tot Sinte Cathelyne en van perceel 71 t.e.m. 148 tot Bredene.

De omschrijving van het 26ste Begin (1) luidt als volgt :

"Beghinnende noordt jehens over tlaetste voorseit stick, noordtwaert over den WATERGANCK tusschen de DYCKWECH en den HEERWECH beede an de noordtoostsyde, den WATERGANCK ande zuudtsyde ende ant westhende, metter oosthende anden KEIGNAERT ende es den houc waer THOF ende CASTEEL van SINTE CATHELYNE in staet daer".

Dit is het Begin waarin het zogenaamde kasteel en hof van Sinte Cathelyne lagen en dat in onze tijd nog altijd in de herinnering leeft als het "Blauw Kasteel". De "Blauw Kasteelstraat" ontleende er haar naam aan. Kastel, hof en neerhof waren gelegen in de noordwesthoek van het 26ste Begin, even ten zuiden van het dorp Sinte Cathelyne-West dat het 24ste Begin vormde.

Het "Blauw Kasteel" of wat er van overbleef, werd in de 18de eeuw nog nauwkeurig gesitueerd op de kaart van FERRARIS Oostende 7, langs de Stuiverstraat, over het kruispunt met de Torhoutsesteenweg (2).

De in de beschrijving vermelde Waterganck vormt voor een deel de Oostendse Watergang. Iets zuidelijkerr splitst hij zich in twee, het ene deel (dat Oostendse Watergang blijft heten) loopt westelijk naar de Sluisvliet terwijl het tweede deel een nieuwe watergang vormt die naar de Keignaert liep.

De vermelde Dyckwech is de HOGE DIJKWEG die we reeds in de beschrijving van vorige beginnen vermeldden. Hij liep van Wilskerke naar Bredene en passeerde ten zuiden van Oostende.

De Heerweg die in de beschrijving vermeldt wordt is de baan die de westkant van Oostende verbond met de Keignaert. Hiervoor werd hij door latere auteurs ook wel de WESTKEIGNAERTWEG genoemd dit als tegenhanger van de eigenlijke KEIGNAERT die dan maar gemakshalve door hen de OOSTKEIGNAERTWEG werd genoemd. Die naamgeving komt echter niet voor in documenten van voor 1600.

De sporen van deze watergang, de heerweg en de Keignaert zijn door de GROTE VLOEIING van 1584 en de daaropvolgende periode van 150 jaar overstroming volkomen uit het landschap verdwenen. Ter situering voegen we een kaartje bij deze tekst gebaseerd op de vergelijking van dit deel van de kaart van POURBUS (3) met een huidig plan.

Wij starten onze wandeling doorheen het 26ste Begin in de noordwesthoek, de hoek gevormd door de Watergang en de Dijkweg. In dit eerste perceel wordt vermeld :

...in oosthende THOF ende CASTEEL van Sinte Cathelyne metten SYNGHELE zuudtwest ende noordt van, ende metten NEDERHOVE oost daervan, metter westsyde ende westende anden Waterganck, metter noordtsyde anden Hogen Dyckwech...

Het leengoed van Sinte Cathelyne was een heerlijkheid die gelegen was in 's Heerwoutermansambacht. Zij bestond uit het Hof "Ten Bogaerde", het "Blauw Kasteel" en het "Neerhof". De heerlijkheid bezat ook nog het oppertoezicht van de Woutermanswatering, het visrecht in de wateren en het schoutendom van de omschrijving Oostende.

Het "Blauw Kasteel", het kasteel van de heerlijkheid, bestond reeds in 1400 en werd rond 1600 herbouwd. Het was achtereenvolgens in handen van :

1. Diederik van Halewyn van 1435 tot 1451.
2. Jan van Bonem.
3. Jan d'Hamere die het in 1514 verkocht aan
4. Jan Beune die het aan zijn dochter gaf
5. Franciska Beune die met Frans Reyvaert huwde. Hun zoon was
6. Engelbert Reyvaert. Raad van de stad Brugge van 1557 tot 1579.
7. Engel Reyvaert volgde zijn vader op en liet daarna het goed over aan
8. Marie Reyvaert, zijn zuster, die huwde met Jan Stockhove.
9. Vincent Stochhove, hun zoon, erfde de heerlijkheid. Stierf in 1679.
10. Jan Baptist Stockhove volgde hem op. Achtereenvolgens kwam de heerlijkheid bezit van
11. Jean Baptist Stockhove
12. Karel-Emmanuel Stockhove
13. Karel-Jeroom Stockhove
14. Nikolaas-Emmanuel Stockhove.

Een gedeelte van het leengoed, het "Blauw Kasteel" (waarschijnlijk ging het hier om het Neerhof = boerderij) werd in de 18de eeuw verkocht aan de familie

15. De Brouwer waardoor het in bezit kwam van
16. Maria De Brouwer die het op haar beurt in 1828 verkocht aan
17. Jan Jozef Vermeire, landbouwer te Stene. Bij het afsterven van J.J. Vermeire (in 1858) ging het goed over naar
18. zoon Vermeire. In 1902 werd het eigendom van
19. Oscar Montangie een brikkenbakker (4).

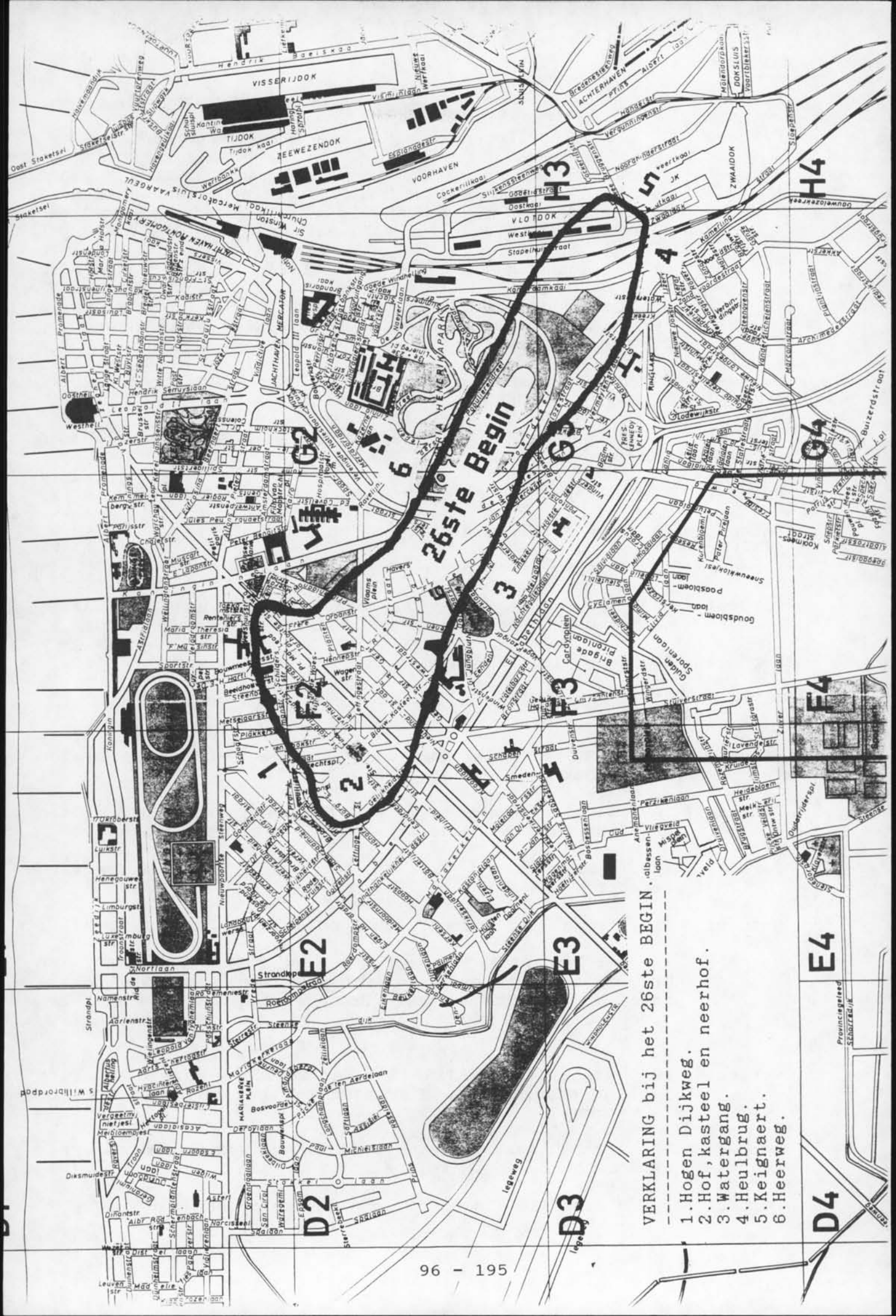
De resten van het "Blauw Kasteel" zijn in het interbellum verdwenen of werden geïntegreerd in een grote bakkerij die op die plaats gebouwd werd. Voor enkele jaren schonk ons geacht lid, dhr. Robert DEMAEGDT, de Kring een kleine kleurfoto van deze boerderij.

De naam "Blauw Kasteel" vond waarschijnlijk zijn oorsprong bij een blauw leien dak. In het Izegemse stond in vroeger eeuwen ook een "Blauw Kasteel". Het kreeg zijn naam door de kleur van het dak. Vergelijk ook met de veel voorkomende "Blauwe Sluis" in onze contreyen, naamgeving naar aanleiding van het gebruik van blauwsteen ofte graniet.

We overlopen nu stelselmatig de percelen op zoek naar toponiemen. Wij volgen hierbij de werkwijze van de landmeter die regelmatig van kant veranderde.

- Perceel 1 t.e.m. 11 liggen met hun noordzijde aan "...den dyckwech".
- Perceel 3 heet "...TDRYNCKPITSTICK..." vanwege een drinkput voor de dieren, dus weiland.
- Perceel 6. Hierop staat de "...hofstede daer Jerome FREYMOUT op wuent, met den gehelen HOFGRACHT, metten SINGHELKEN ende THOVENCOTSTIKXKIN...". Hofstede met gracht, muur en ovenkot.
- Perceel 11 had "...een plat wallekin..." een afgeplatte wal.
- Perceel 12 t.e.m. 16 liggen met hun oostzijde aan "...den heerwech...".
- Perceel 12 heeft "...enen wal aan de noordtsyde..." waarschijnlijk het vervolg van het "plat wallekin" van perceel 11. Verder geen bijzondere toponiemen.
- Perceel 17, 18 en 19 grenzen aan "...den waterganck". Geen bijzondere toponiemen.
- Perceel 20 t.e.m. 32 grenzen dan weer met hun noordoosten "...aen den heerwech".
- Perceel 26. Daarop staat de "...hofstede daer Arnoudt LEYNS wuendt".
- Perceel 32 is een "...pittede stick met enen hoghe rick" een uitgetuft stuk met een hogen rug.
- Perceel 33 t.e.m. 46 liggen weer "...aenden waterganck".
- Perceel 38. Daarop stond vroeger een hofstede "...met wylen een hofstede daerop staende gheheeten FEYSE RYCKX HUUSINGHE".
- Perceel 41 en 43 "...de noordtsyde dictum DEN BLARYNCK" en "...dat men heet DEN BLARYNCK".
Waarschijnlijk van het Middelnederlands BLAER = kaal, bloot, beroid, woest. Een onbewerkt stuk grond.
- Terug naar de overkant "aen den heerwech" met percelen 47 t.e.m. 58.
- Perceel 47 "...ende es de hofstede (Cornelis COUDENELS) met de landen westwaertstreckende".
- Perceel 48 heeft "...enen drynckpit" dus weiland.
- Perceel 51 "...wijlen een hofstede en diverse pitten daerinliggende". Een verlaten hofstede en uitgeturft land.
- Perceel 52 met "...een huisekin op de westsyde daar vidua (weduwe) Jacop BEYDINS in wuent en met enen groten drynckpit".
- Perceel 54 met "...een stick genhaemt HEVERAERTS BEILCK". Een BILK is een weiland dus EVERAERTS BILK.

VERKLARING bij het 26ste BEGIN.

- 1. Hogen Dijkweg.
- 2. Hof, kasteel en neerhof.
- 3. Watergang.
- 4. Heulbrug.
- 5. Keignaert.
- 6. Heerweg.

- Perceel 57 heeft "...enen drynckpit op de noordtwesthoek".
- Perceel 59 t.e.m. 68 liggen weer "...aen den waterganck".
- Perceel 59, 61 en 64. Daarin is er spraak van een stuk "...dat men heet MEYSINS WERF". In het middelnederlands had werf de betekenis van "onbebouwde ruimte rond of voor een huis" en "afgesloten ruimte". Dus de WERF van MEYSINS.
- Perceel 66 "...aen den HOFGRACHT van Victor WILZOETS cum suis (met de zijnen) daervolghende HOFSTEDE met enen WERFVE bij den noordtoosthoek". De gracht van Victor WILZOETS met de zijnen met daarachter de hofstede met een werf op de noordoosthoek.
- Perceel 69 en 74 liggen weer "...aen den heerwech". Vanaf perceel 71 begint BREDENE WEST.
- Perceel 72 "...aen den HOFWECH van Victor WILZOETS naervolghende hofstede".
- Perceel 74 "...daeran de hofstede daer Loy RETS weundt".
- Perceel 75 t.e.m. 85 liggen "...aen den waterganck".
- Perceel 75 heeft "...enen drynckpit".
- Perceel 84 "...aen libri (kinderen) Christoffel MARANNES naervolghende hofstede". War MARANNES kinderen woonden.
- Perceel 86 t.e.m. 101 liggen weer "...aen den heerwech".
- Perceel 91 "...de hofstede metten lande oost daer Cornelis DE RAET weundt".
- Perceel 102 t.e.m. 125. Daarvoor moeten wij "...aen de waterganck".
- Perceel 104 is "...op de westsyde NEDERLAND en perceel 105 "...es UUTGEDHARINCKT". Beide stukken waren uitgeturft.
- Perceel 106. Daarop stond "...een hofstede" zonder vermelding bewoner.
- Perceel 111, 112 en 115 waren "...utgedharinck" Uitgeturft.
- Perceel 120 was het stuk "...daer de HEULBRUGGHE in light". Een brug in boogvorm over de watergang die de toegang tot de heerweg van Stene naar Bredene mogelijk maakte. Een gedeelte van de huidige Zilverlaan komt met deze heerweg overeen.
- Perceel 121 had "...enen WATERPIT". Het verschil met "DRYNCKPIT" is hier onduidelijk. Misschien een put om regenwater op te vangen.
- Perceel 125 ligt "...metter zuudtsyde anden waterganck ende met het oosthende anden keignaert".
- Perceel 126 t.e.m. 146 liggen "...aen den keignaert".

- Perceel 126 heeft "...een maniere van een WALLEKIN". Wal = wal, muur maar ook gracht of poel.
- Perceel 137 "...met enen PIT by den oosthende".
- Perceel 140 "...enen DRYNCKPIT verin staende".
- Perceel 146 "...ende es Christoffel MARANNES hofdstede en landt.
- Perceel 147 en 148 liggen weer "...aen den heerwech".
- Perceel 147 heeft "...wijlent een hofstede op tzuudthende verin staende". Wijlent = eertijds.
- Perceel 148 ligt met het noordeinde aen de Heerweg en met de noordoosteinder aen de Keignaert en heeft "...ene hofstede op de noordthende".

Hier eindigt onze wandeling door het 26ste Begin dat opgedeeld was tussen Sinte Cathelyne Zuudtoost en Bredene-West en in het totaal 350 gemeten en 26 roeden groot was.

Het aantal toponiemen is niet zo groot. We citeren nog even :

TDRYNCKPITSTIK. Perceel 3.
 THOVENCOTSTIXKEN. Perceel 6.
 DE BLARIYNCK. Perceel 41 en 43.
 HEVERAERTS BEILCK. Perceel 54.
 MEYSINS WERF. Percelen 59, 61 en 64.

Er werden echter een reeks hofdsteden met hun bewoners vermeld :

Jerome FREYMOIUT
 Arnoudus LEYNS
 FEYSE RYCKX huisinghe
 Cornelis COUDENELS
 Weduwe Jacop BEYDENS
 Victor WILZOETS
 Leo RETS
 Christoffel MARANNES
 Cornelis DERAET

Deze namen hebben genealogisch hun belang voor opzoekingen vóór 1600.

Belangrijk is echter ook de situering van :

- Hof, kasteel en neerhof van Sint Cathelyne-West.
- de Heerweg, watergang en het stuk Keignaertweg.
- de Heulbrug over de heerweg Stene-Bredene.

Belangrijk is ook nog het groot aantal uitgeturfde percelen. Deze toestand is te vergelijken met het uitbakken of uitbrikken van het landschap in deze eeuw.

Dit alles gevoegd bij het feit dat we het 26ste Begin bij benadering hebben kunnen situeren op een hedendaagse kaart maakt de oogst aan gegevens groter dan oorspronkelijk gedacht.

BRONNEN

1. R.A. Brugge. Fonds Jonckheere nr. 1290.
R.A. Brugge. Watering Blankenberge nr. 517. Ommeloper van 's Heerwoutermansambacht. 26ste Begin 1559.
  2. Graaf Ferraris. Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden. 1771-1778. Ostende 7. Heruitgegeven Pro Civitate vanaf 1965.
  3. Sted. Archief Brugge. Kaart van het Brugse Vrije door Pieter Pourbus 1596 en Pieter Claeysens de Jonge 1601.
  4. Beaucourt de Noortvelde. Stene.
-

IN 1930 KWAMEN ZE NIET ENKEL OM DE BADEN VAN OOSTENDE

door Ivan VAN HYFTE

Om de haverklap slaan touroperators je met meerdaagse kant- en klare stadsreizen om de oren. Rome, Parijs, Londen, Berlijn : sight-seeing in enkele dagen. Het fenomeen is niet nieuw.

In 1930 stelde de directeur van het stedelijk Bureau voor Inlichtingen, A. VAN DE CASTEELE, in een gratis frans- en engelstalige brochure "Ostende, reine des plages", een actieve vierdaagse voor. Leuk zijn de accenten die toen werden gelegd. Ik vat samen.

1e dag. Bij het verlaten van de Gare Maritime, steek je het brugje over naar het monument voor de Oostendse oorlogsslachtoffers. Links neem je de Jozef II straat, richting Kapellestraat, die ja als maar door volgt tot op de Zeedijk : "Le rendez-vous de la brillante clientèle cosmopolite d'Ostende" (een vaak gehoord cliché). Van hieruit is een wandeling tot aan het Palace Hotel een must (wat aan te vangen met je bagage ?). Je ontmoet het Kursaal en ge kijkt de ogen uit over het westerstrand.

Eenmaal terug blijf je die uitgestrekte promenade, maar nu staketsel-waarts, "entre le ciel et l'eau" (een gevoel dat onveranderd is gebleven). In volle zee en van onder de ruime zeildoeken van het café-restaurant geniet je van jachten, stomers, bootjes en jollen of...van de verrassende emoties rondom visnetten. Na het drankje of wat dan ook steek je over met de overzet naar één van Oostendes bezienswaardigheden, de Vuurtoren. In de omgeving is er het oude Fort Napoleon. De stad heeft besloten er een oorlogsmuseum (1) van te maken (wat zal de stad nu beslissen ?). Terug aan de wal moet je zeker het Kursaal bezoeken. Je eerste dag zit er pas op als je er 's avonds een concert bijwoont.....

2e dag. Na het bad (wie doet nog zo iets ?) en een petit déjeuner volg je de Leopoldlaan tot aan het gelijknamige park. Bemerkt links het nieuwe postgebouw. In het Leopoldpark bezoek je de fontein waaruit drinkbaar water opspat, afkomstig van de vallei van Hoyoux, 250 km. hier vandaan. In de buurt staat ook de boot van STANLEY tentoongesteld. Vergeet niet een bezoek te brengen aan de Trinkhall, gekend om zijn therapeutisch water en zijn baden (hoe jammer toch die afbraak !). Tien mannelijke en evenveel vrouwelijk badcabines zijn er ter beschikking.

Verlaat het park, richting Panorama de l'Yser en slenter langs de dokken tot aan de Vismijn, "un des plus grands marchés poissonniers de l'Europe" (zou het waar zijn?). De Sint Pieters- en Pauluskerk ligt binnen handbereik. Die bezoek je dan ook omwille van zijn glasramen, zijn kruisweg en het praalgraf van onze eerste koningin. Maak ook een ommetje rond de kerk en sta even stil bij de oude toren. Loop de Kerkstraat door tot op het Wapenplein. Je treft er het Stadhuis aan met zijn schitterende Balzaal en het Museum voor Schone Kunsten. Op de stadsbibliotheek is een gids ter beschikking, iedere werkdag van tien tot twaalf (wat zijn we nu verwend). Na de schilderkunst, de beeldhouwkunst. Steek het Wapenplein over, volg de Vlaanderenstraat en sla de Van Iseghemlaan links in tot aan het Leopold I-plein. J. DE LALAING heeft er Leopold I vereeuwigd (een opknapbeurt zou nu niet misstaan).

3e dag. Achter het Kursaal neem je de stadstram n° 5; je stapt af aan Petit Paris voor een boswandeling. Er is in het Bois de Boulogne (minder gekend is Bois des amoureux) van alles te beleven. Een visvergunning haal je in de Laiterie en je kunt ook spelevaren op de vijvers. Vóór je het Maria Hendrikapark verlaat, neem een kijkje in de Velodroom of sta even stil bij het Monument voor de gesneuvelden van het 3e en 23e linieregiment.

Wij zijn pas halverwege en moeten nog naar de Graaf de Smet de Naeyerbruggen waar we een onvergetelijk zicht hebben op alle haveninstallaties. Nabij de Demeysluis staat ook nog het Vindictivegedenkteken, dat bestaat uit de masten van de Thetis en de Intrepid en de Boeg van de Vindictive zelf.

Keer terug naar het station en zoek je hotel op via de Kapellestraat.

4e dag. Ostende-Extension. Mariakerke is ook een stukje Oostende ! (of niet soms?). Dé aangewezen route is uiteraard....de dijk met het Koninklijk Chalet, de gaanderijen, het hippodroom en het Royal Palace Hotel. Wandel rustig verder tot aan de weelderige villa's op de Mariakerkse dijk.

Vermoeid ? Geen nood, een elektrische tram brengt je probleemloos terug naar het Marie-Joséplein.

* * *

Zouden met dit arrangement al die toeristen tevreden terugblikken op Oostende ? Dat mag Joost weten.....

-----

(1) Pas op Sinksen 1932 werd het fort als museum opengesteld.